

RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA YER VERİLEN OYUN VE OYUNCAKLARA İLİŞKİN BİR İNCELEME: GAZİANTEP ÇOCUK KÜTÜPHANESİ ÖRNEĞİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Sakine HAKKOYMAZ¹, Ebru Hasibe TANJU ASLIŞEN²

1 Dr. Öğr. Üyesi., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Gaziantep, sakine.hakkoymaz@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3005-7900.

2 Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Polatlı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Ankara, ebru.aslisen@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3306-2438.

Geliş Tarihi: 26.02.2021 Kabul Tarihi: 31.08.2021 DOI: 10.37669/milliegitim.887405

Öz: Bu çalışmanın amacı, resimli çocuk kitaplarında yer verilen “oyun ve oyuncak” kavramlarını resim ve/veya metin içerisinde incelemektir. Araştırmanın veri setini, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Güneşevler Çocuk Kütüphanesi’ne gönderilen, 2015-2020 arası yayın yılına sahip, bebeklikten ilkököl çağına sonuna kadar olan çocuklar için yazılmış; Türkçe basılmış ve/veya Türkçeye çevrilmiş 41 çocuk kitabı oluşturmaktadır. Araştırma, nitel bir araştırma olup, veriler doküman incelemesi tekniğiyle toplanmıştır. Çalışmaya dâhil edilen kitaplar, araştırmacılar tarafından ilgili alanyazın taranarak ve farklı alanlarda yapılan benzer çalışmaların veri toplama araçları incelenerek geliştirilen “Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Oyun ve Oyuncak İnceleme Formu” ile incelenmiş, resimlerinden ve/veya metinlerinden elde edilen detaylar, geliştirilen forma işlenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde ve yorumlanmasında, betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya dâhil edilen kitapların çoğunda, oyun ve oyuncak kavramına ait özelliklerin hem metinde hem resimde (%81) yer aldığı, bazı kitaplarda ise ya sadece metin içerisinde (%12) ya da sadece resimlerinde (%7) oyun ve oyuncak kavramına yönelik özellikler içerdiği saptanmıştır. Karakterler aracılığıyla rol model olma, öyküde yaratıcılığı destekleyebilecek farklı oyunlar sunma ve bunları ayrıntılı betimleme, oyun-oyuncak kavramı ile ilgili uzman görüşüne başvurma açılarından çocuk kitaplarının geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: çocuk edebiyatı, resimli çocuk kitabı, çocuk kütüphanesi, oyun, oyuncak.

A REVIEW OF GAMES AND TOYS IN ILLUSTRATED CHILDREN'S BOOKS: CHILDREN'S LIBRARY IN GAZİANTEP

Abstract:

This study examined the concepts of "game and toy" in illustrated children's books. The data consisted of 41 children's books in Gaziantep Metropolitan Municipality Güvencüler Children's Library. The books were published or translated into Turkish between 2015 and 2020 and covered the periods from infancy to primary school. The study was designed in qualitative research using the document analysis technique. The researchers reviewed the relevant literature and similar data collection tools to develop the "Assessment Form of Games and Toys in Illustrated Children's Books" to analyze the chosen books. The illustrations and texts in the given books were analyzed and interpreted using the form and descriptive analysis methods. It was concluded that the elements related to games and toys were included in both texts and illustrations in most of the given books (81%). However, some included games and toys only in the text (12%) or only in illustrations (7%). It is suggested to consult expert opinion and improve children's books as they can be role model through the book characters and provide different games to support creativity.

Keywords: children's literature, illustrated children's book, children's library, game, toys.

Giriş

Oyun; çocuğa doğal öğrenme ortamı sağlayan, gelişim alanlarının tümünü destekleyen, çocuğu eğlendirerek keyifli vakit geçirmesine olanak tanıyan evrensel bir dildir. İnsan var olduğundan bu yana oyun oynamaktadır. Oyun oynamaya, bireyin kendi özgür alanını oluşturan, kişisel ve zihinsel gelişimini destekleyen, yaratıcılığını arttıran bir yaşam dürtüsüdür. İnsanın olduğu her yerde oyun vardır ve tüm uygarlıkların başlangıç kaynağını oluşturmaktadır (Tekerek, 2006). İnsanlık tarihi kadar eski olan oyun ile ilgili olarak geçmişten günümüze kadar çok farklı tanımlamalar yapılmış ve teoriler geliştirilmiştir. Piaget oyunu; çocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları çocuğun kendi deneyimleriyle öğrenmesi yöntemi olarak tanımlamakta (Yavuzer, 1984); Huizinga (2013), oyunun temel niteliklerini "özgür olma, gerçek hayatın parçası, kendi zaman ve mekân limitlerinde inzivada olma, geçici bir düzen ve mükemmellik yaratma ve gerilim içermeye" olarak belirtmektedir. Göğüş (2011) ise oyunu; günlük yaşamdan yer ve zaman olarak ayrılan, gerçekle olan bağımlı koparmayan, gerilim,

denge, denklik, karşılık, çeşitleme, çözümleme, karar verme gibi öğeleri bünyesinde barındıran, araç-gereç ve müzikten de kimi zaman yararlanan, bazen gizli, törensel nitelikler taşıyan, buna bağlı olarak bağlayıcı kuralları olan isteğe bağlı, gönüllü ve özgür bir eylem olarak ifade etmektedir. Oyun hakkındaki diğer bir görüş, felsefe alanındaki Suit'e aittir. Suit'e (2012) göre oyun oynamak, kendiliğinden olan, gönüllülük esaslı bir faaliyete katılmaktır. Sonuca ulaşabilmek için belirlenen kurallar çerçevesinde, kullanılan nesnelere yararlanılabilmektedir. Felsefe, psikoloji, sosyoloji ve eğitim gibi farklı disiplinler oyunla ilgili düşünce ve sentezleri aracılığıyla birbirlerine birçok anlam katmıştır. Araştırıldığı disipline göre temellendirildiği kısımlarda farklılık olsa da her disiplinde ortak nokta, oyun oynamanın çocuk için önemli bir yere sahip olduğudur (Burdette ve Whitaker, 2005; Galyer ve Evans, 2001; Ginsburg, 2007; Scarlett, 2015; Şirin, 2011)

Çocuğun yaşına ve gelişimsel düzeyine uygun olarak oyunun ulaşılabilir, sade, çok yönlü, katılımcı, fonksiyonel ve keyif verici özellikleri ile çocuk üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Çocuklar oyun oynama sırasında problem çözme, keşfetme, düşünme, akıl yürütme, paylaşma, iletişim kurma, güç, denge, koordinasyon ve kendini organize etme gibi yaşamsal becerileri edinebilmektedirler (Lillard, Lerner, Hopkins, Dore, Smith ve Palmquist 2013; Kennedy-Behr, Rodger ve Mickan, 2015). Özellikle okul öncesi dönemde oyun, çocukların fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal gelişimlerine önemli katkılar sağlamaktadır. Oyun aracılığıyla çocuklar; eğlenerek güzel zaman geçirmekte, duygularını ve yeteneklerini keşfetmekte, davranış, bilgi ve beceri elde etmekte, ana dillerini geliştirmekte, saygı, sevgi ve hoşgörü gibi değerleri kazanmaktadır (Ginsburg, 2007; Huizinga, 2013; Avcu, 2015; Kurman ve Çetin 2016; Hirose, Koda ve Minami 2012; Piaget 1999; Irina ve Jan 2006; Akaroğlu ve Dereli, 2012; Bekmezci ve Özkan, 2015; Lenakakis, Howard, ve Krystalia, 2018). Bazen güçlükle öğretilmeye çalışılan birçok kuralın, çocuklar tarafından oyun sırasında daha kolay içselleştirilebildiği; öğrenme, karar verme, işbirliği yapma, sıralama, düzenleme, paylaşma, başkalarının hakkına saygı gösterme ve yardımlaşma gibi kural ve kavramların oyun sırasında farkına varılmadan öğrenilebildiği ve daha kolay benimsendiği görülmektedir (Çoban ve Nacar, 2006).

Oyunun çocuğun yaşamındaki yeri göz önüne alındığında, oyun aracı olan oyuncacığın yeri de ayrı bir önem kazanmaktadır. Çocukların oyun etkinlikleri sırasında kullandıkları oyuncaklar, çocukluğun özel, önemli ve anlamlı bir parçasıdır. Oyuncak, Türk Dil Kurumu Sözlüğünde kendisiyle oynanıp eğlenmeye yarayan her türlü şey (TDK, 2011) olarak açıklanmakta; oyuncak hakkında yönetmelikte ise on dört yaşından küçük çocukların oyunlarında kullanılmak amacıyla tasarlanan ve imal edilen her türlü ürün ile oyun araç ve gereçleri olarak tanımlanmaktadır (Oyuncaklar Hakkında Yönetmelik, 2013). Oyunların ve çocuğun gelişiminin vazgeçilmez öğeleri olan oyuncaklar, hayal gücünü ve yaratıcılığı geliştiren en önemli araçlar (Ginsburg, 2007; Jones, 2001) olarak belirtilmekte ve çeşitli alanyazın çalışmalarında bu araçların, çocukların hem fiziksel hem de bilişsel gelişimine büyük katkılar sağladığı vurgusu yapılmakta-

dır (Blakemore ve Centers, 2005; Onur, 2010; Özdemir ve Ramazan, 2012). Bebekler, kostümler ve tamir malzemeleri gibi oyuncaklar, çocukların hayal güçlerini geliştirirken yap-bozlar, legolar ve bloklar gibi yapı-inşa oyuncakları, oyunun kaynağını oluşturacak özellikler taşımaktadırlar (Oğuzkan ve Avcı, 2000; Pehlivan, 2012). Örneğin bir çocuğun bloklarla oynarken yapmış olduğu tutma ve atma hareketleri ile motor becerileri gelişirken; blokları renklerine göre ayırması ile bilişsel gelişimi desteklenmektedir (Nwokah, Hsu ve Gulker, 2013). Oyuncaklar aracılığıyla bir yandan eğlenceli zaman geçirirken bir yandan da hayatı keşfetmeyi öğrenen çocuklar için bu materyaller, yaşamlarının ayrılmaz bir parçası, gelişimlerini destekleyici önemli araçlardan biri ve en doğal öğrenme ortamlarıdır.

Çocukların yaşamlarında vazgeçilmez unsurlardan biri de hiç şüphesiz ki kitaplardır. Çocuklar için önceleri sadece bir oyuncak olan kitap, daha sonraları içindeki hikâyeleri dinlemekten, tekerlemeleri yinelemekten hoşlandığı, sayfalarındaki resimlere bakarak hikâyeyi tamamladığı ve yaratıcılığını geliştirdiği bir eğlence ve öğrenme aracı konumuna gelmektedir (Stebler, 2012). Çocukların kitaba olan ilgileri, dili kullanmadan önce başlamakta; özellikle 0-3 yaş aralığında çocukların resimli kitaplarla karşılaşmalarının, onların dil gelişimlerini hızlandırdığı belirtilmektedir (İpek Yükselen, 2019). Çocukların ilk kitapları çevrelerindeki canlı/cansız varlıkların, bir kelime veya bir cümle ile tanıtıldığı, kumaş, karton veya sert plastik vb. kaliteli malzemelerden yapılan ABC kitaplarıdır. Bunları 2-3 yaş grubundan itibaren resimli kitaplar takip etmektedir. Çocukların gerçek yaşamlarında bildikleri ortamları, nesnelere ya da kavramları içeren, yazıların ve resimlerin dengeli bir şekilde birleşerek hikâye oluşturduğu, resim/metin işbirliğinin çocuklara uygun olarak yansıtıldığı kitaplar ise resimli çocuk kitapları olarak nitelendirilmektedir (Bianquin ve Sacchi, 2017). Dolayısıyla 4-5 yaş grubuna yönelik kitaplarda resimlemeler ön planda olup kısa metinlere yer verilmekte; 6-7 yaş grubuna yönelik resimli kitaplarda ise dil ve kavram yönünden daha gelişmiş ve detaylı metinler bulunmaktadır (Gönen, 2013). Resimli kitapların, basit çizimleri ve minimum karakter sayıları nedeniyle kısa olmalarından ötürü uzun yıllar sadece okul öncesinde kullanımının uygun olduğu düşünülmüş, ancak birçok araştırma resimli çocuk kitaplarının üst yaş grubu öğrenciler arasında da öğrenmeyi artırdığını göstermiştir (Graham, 2000; Neal ve Moore, 1992). Bu bakımdan son yıllarda resimli çocuk kitaplarının küçük yaş grubunun yanı sıra ilkokuldan ilköğretimdeki öğrenciler arasında da ilgi yarattığı belirtilmektedir (Olness, 2007). Resimli çocuk kitapları gerek zengin konuları gerek içerikleriyle etkili öğrenme araçları arasında yer almakta; çocukların gelişimlerinde ve eğitimlerinde hem ailelerin hem de erken çocukluk dönemi eğitimcilerinin başvurdukları önemli araçlardan biri olarak ifade edilmektedir (Haskins, 2008; Steiner, 2008).

Çocuklar için hazırlanan resimli kitaplar, onların keyifli zaman geçirmelerini sağlarken, dil gelişimleri başta olmak üzere bilişsel, psikomotor, sosyal-duygusal gelişimlerini desteklemekte; kişilik ve toplumsal gelişimlerine katkı sunmaktadır. Bu kitaplar, ele alınan konular ve uygun görseller aracılığıyla çocukların gerçek dünya hakkındaki

bilgilerini artırması, yaratıcılık ve hayal güçlerini geliştirmesi açılarından da pek çok görev üstlenmektedirler (Ciecierski, Nageldinger, Bintz ve Moore, 2017; Barnitz, Gipe ve Richards, 1999; Demircan, 2006; Saracho ve Spodek 2010; Şirin 2007). Dolayısıyla çocuğun kendi dünyasına ve diline uygun bir biçimde oluşturulan resimli çocuk kitapları, onun için önemli bir öğrenme kaynağı (Baş ve Ucuşatar, 2020) olmakta, geleceğin yetişkinlerini nitelikli ve donanımlı olarak yetiştirmek için bir araç görevi üstlenmektedir (Uslu, 2020). Yaşamlarında bu kadar önemli bir yere sahip olan resimli çocuk kitaplarının, etkili görsel ve dilsel uyaranları aracılığıyla çocukların gerçek dünyalarını zenginleştirdiği ve nitelikli eserlerle erken dönemlerde tanışan çocuklara da ömür boyu sürdürebilecekleri okuma alışkanlığı kazandırdığı bilinmektedir (Tanju, 2010).

Çocukların bütünsel ve nitelikli gelişimlerinin desteklenmesi açılarından önemli katkılar sağlayan oyun, oyuncak ve resimli çocuk kitaplarının, bir araya getirilmesi düşüncesinden yola çıkılarak oluşturulan bu çalışmanın amacı, çocukların öğrenme ve yaşantıyı anlamlandırabilme aracı olan oyun ve oyuncak algısını, seçimlerini, yaratıcılığını ve oyun davranışlarını etkileme gücüne sahip resimli çocuk kitaplarında “oyun ve oyuncak” kavramını incelemek; resimli çocuk kitaplarının türlerini, resim-metin işbirliğini, oyun oynayan karakterlerin özelliklerini, yetişkinlerin rolleri ile çocukların cinsiyet dağılımlarını ve özel durumlarını ortaya koymaktır. Bunların yanı sıra oyun alanlarına, kendi oyuncağını yapmaya teşvik unsuru taşıyıp taşıyamamasına ve metin içerisinde yer alan oyun-oyuncakların türlerine ve adlarına göre dağılımlarını incelemek, çalışmanın diğer amaçları arasında yer almaktadır. Alanyazında resimli çocuk kitaplarını belirli ölçütlere göre inceleyen çalışmalar (Büyükalın ve Harmankaya, 2019; Dedeoğlu, İnce ve Ünlü, 2021; Güzelyurt, 2020; Karaaslan, Kangal ve Arslan, 2018) mevcuttur. Çağdaş çocuk edebiyatı yazarlarının, eserlerinde oyun ve oyuncak kavramlarına büyük bir titizlikle yer vermelerine rağmen alanyazında resimli kitapların bu kavramlar açısından incelendiği çalışmaların (Dilek, 2017; Gönen, 1989; Kıрман, 2019) yeterli olmadığı görülmüştür. Yapılan bu araştırmanın, hazırlanacak olan resimli çocuk kitapları açısından yazarlara ve yayınevlerine önemli bir kaynak oluşturacağı ve alan araştırmacılarını konuyla ilgili yeni çalışmalar yapmak üzere teşvik edeceği ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmanın genel amacı, 2015-2020 arası yayın yılına sahip, Türkçe basılmış veya Türkçeye çevrilmiş resimli çocuk kitaplarının içinde yer alan oyun ve oyuncak kavramlarının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması amaçlanan durumlar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizi olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada resimli çocuk kitapları oyun ve oyuncak kavramları açısından incelenmiş ve çözümlenmiştir.

Araştırmanın Veri Seti

Bu araştırmanın veri setini, Gaziantep'te bulunan üç çocuk kütüphanesinden biri olan Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Günevenler Çocuk Kütüphanesi'nde bulunan kitaplar oluşturmaktadır. Bu kütüphanenin seçilmesinde; istenilen kitaba kolay bir şekilde ulaşmayı sağlayacak sınıflama ve dizinleme sisteminin olması, belediye tarafından yılda bir defa düzenli olarak yeni basılan kitapların satın alınarak gönderilmesi ve bu kütüphanedeki kitap sayısının diğer iki kütüphaneye oranla daha fazla olması kriterleri göz önüne alınmıştır. Oyun ve oyuncak kavramlarını içeren resimli çocuk kitaplarını belirlemek üzere Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Günevenler Çocuk Kütüphanesi'nde 20 Ekim 2020-18 Aralık 2020 tarihleri arasında tarama yapılmış ve araştırmanın veri seti birtakım ölçütlere göre saptanmıştır. Bu araştırmadaki ölçütler; resimli çocuk kitaplarının raflarda olması, 2015-2020 arasında yayınlanmış olması, erken dönem çocuklarına yönelik yazılmış olması, Türkçe basılmış veya Türkçeye çevrilmiş olmasıdır. Bu kapsamda, tarama yapılan tüm kitaplarda ortak olarak ulaşılan ve belirlenen ölçütlere uyan toplam 41 resimli çocuk kitabı araştırmanın veri setini oluşturmaktadır. Resimli kitapların künye bilgileri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Veri setine dâhil edilen resimli kitapların künye bilgileri

	Kitabın Adı	Yayın Yılı	Yazarı	Yayınevi
1	Ama Ben Saçlarımı Seviyorum	2017	Gürsoy Düzenli	Timaş Çocuk
2	Havuç Koştı	2016	Koray Avcı Çakman	Kırmızı Kedi Çocuk
3	Pufi Yumak Peşinde	2015	Aytül Akal	Türkiye İş Bankası
4	Levent Serisi/Süper Gizli Ajan	2015	Mustafa Orakçı	Timaş Çocuk
5	Uçan Kaçan Bir Pijama Öyküsü	2016	Nilay Özer	Yapı Kredi Yayınları
6	Paytak Penguenler İle Tanışalım	2016	Gökçen Yüksel	Timaş Çocuk
7	Sinirlerine Hâkim Ol	2017	Berta Garcia Sabates	Tübitak Popüler Bilim Kitapları
8	Annem İle Babamın Yatağı En Rahat	2017	Ayşen Oy	Mandolin
9	Benim Atım Farklı	2017	Esin Bacacı Taner	Timaş Çocuk
10	Burun Tatilde	2017	Yekta Kopan	Marsık Kitap
11	Rosie'nin Şapkası	2016	Julia Donaldson	Beta Kids
12	Koyun Russel ve Kayıp Hazine	2018	Rob Scotton	Mandolin
13	Yasemin ve Ayçekirdeği	2016	Muhanned Al Akus	Nar Yayınevi

14	Pati Kedi ve Havalı Okul Ayakkabıları	2015	Eric Litwin	Uçan Fil
15	Horozlu Çocuk	2015	Mustafa Ruhi Şirin	Nar Çocuk
16	Peki Ya Dinozorlar Hala Yaşasaydı?	2018	Emma De Woot	Eksik Parça Çocuk
17	Kayıktaki Çocuk	2017	Sevde Tuba Okçu/ Maya Mizuno/Vonne Hemels/Golden Sweet	Timaş Çocuk
18	Yeti İle Minik Kuş	2018	Nadia Shireen	Pearson
19	Zürafa Saklama Rehberi	2018	Michelle Robinson	Pearson
20	Jülyet'e Kardeş Geliyor	2018	Sylvie Lous	Yapı Kredi Yayınları
21	Hastane Arkadaşım	2016	Ezgi Perктаş	Çamlica Çocuk
22	Salyangoz Salsal Oynayacak Bir Yer Yok Mu?	2017	Asiye Aslı Aslaner	Timaş Çocuk
23	Uçurtmanın Yeni Kuyruğu	2018	Gülsüm Cengiz	Eksik Parça Çocuk
24	Dünyanın En Yüksek Kitap Dağı	2018	Rocio Bonilla	Günüşiği Kitaplığı
25	Kar	2017	Sam Usher	Türkiye İş Bankası
26	Greg'in Zaferleri	2017	Danielle Noreau	Yapı Kredi Yayınları
27	Roko Püfleyen Küçük Dinozor	2018	David Bedford	Pearson
28	Ayını Asla Okula Götürme	2018	Mark Sperring	Beta Kids
29	Nazlı Nine Yünleri Ne Yapacak?	2018	Gülsüm Cengiz	Eksik Parça Çocuk
30	Sevimli Beyaz	2017	Aytül Akal	Türkiye İş Bankası
31	Sabretmeye Değer	2017	Alex Cabrera/Vinyet Montaner	Tübitak Popüler Bilim Kitapları
32	Kim Korkar Karanlıktan?	2018	Melanie Joyce	Net Çocuk
33	Canavarlar Gece Gelir	2017	Sezen Aksu Taşyürek	Timaş Çocuk
34	Çok Hayal Kuran Çocuk	2017	Şermin Yaşar	Elma Çocuk
35	Ben Ebe Olamam	2017	Gönül Simpson	Yeşil Dinozor
36	Annemle Uzayda	2018	Ahmet Büke	Günüşiği Kitaplığı
37	Hepimiz Mucizeyiz	2017	R.J. Palacio	Pegasus
37	Arkadaş	2016	Ayla Çınaroğlu	Kırmızı Kedi Çocuk
39	Yavru Köpek Çomar Kurbağa Çopar	2018	Axel Scheffler	Türkiye İş Bankası
40	Yaşasın Kardeşim Oldu	2018	Nur İçözü	Altın Kitapları
41	Okula Gitmek istemiyorum	2017	Cürsoy Düzenli	Timaş Çocuk

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında veri toplamak amacıyla, öncelikle Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Güneveler Çocuk Kütüphanesi Müdürlüğü'nden izin alınmış, veri toplama tarihleri olarak 20 Ekim 2020-18 Aralık 2020 aralığı belirlenmiştir. Gerekli yazışmalar tamamlandıktan ve resmi izinler alındıktan sonra Güneveler Çocuk Kütüphanesi'nde 2015-2020 arası yayın yılına sahip olan ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından kütüphaneye gönderilen kitapların listesi temin edilmiş, listede yer verilen toplam 11.475 kitaptan, belirlenen ölçütler doğrultusunda toplam 600 resimli kitap, bu araştırmaya dâhil edilmiştir.

Araştırma bulgularının nesnel olması amacıyla çalışmada yayınevi-yazar ayrımı yapılmadan oluşturulan listeden, "ödünç verilmiş" olmayan, kütüphane raflarında bulunabilen kitaplara ulaşılmış ve bir defada toplam 20 kitap ödünç alınarak; araştırma süresince ulaşılan toplam 320 kitap belirlenen ölçütler çerçevesinde ön inceleme tabi tutulmuştur. Seri halinde yayınlanan kitaplarda, serinin ulaşılabilen bir kitabı araştırmaya dâhil edilmiştir. Her defasında ödünç alınan toplam 20 kitaptan ön inceleme sonrasında uygun ölçütlere sahip olanları, betimsel analizle çözümlenmiş, uygun olmayanlar ise kütüphaneye iade edilerek yerlerine yeni kitaplar temin edilmiştir. Bu şekilde toplam 320 kitap ön incelemeden geçirilmiş ve belirlenen ölçütleri sağlayan 41 resimli çocuk kitabı araştırmanın veri setini oluşturmuştur.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen verilerin analizi ve yorumlanmasında; nitel araştırmada veri analizi yöntemlerinden "betimsel analiz" kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin, daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesini ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analizi türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmanın veri setini oluşturan 41 resimli çocuk kitabını incelemek üzere, araştırmacılar tarafından çalışmanın amacına yönelik beş bölüm ve dört temadan oluşan "Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Verilen Oyun ve Oyuncakları İnceleme Formu" geliştirilmiştir. Formu geliştirmek için ilgili alanyazın taranmış, benzer çalışmaların veri toplama araçları dikkatle incelenmiştir. Verilerin çözümlenmesinin son aşaması, bulguların yorumlanması aşamasıdır. Çözümlenen veriler, araştırmanın problemi doğrultusunda temalandırılmış, kodlanmış ve tablolaştırılarak bulgular kısmında sunulmuştur.

Geçerlik ve Güvenilirlik

Bu araştırmada geçerliği ve güvenilirliği sağlamak amacıyla çocuk kitaplarından oluşan veri seti araştırmacılar tarafından ayrıntılı bir şekilde iki defa okunmuş, incelenen kitaplarda yer alan ya da araştırmacıların birtakım öznel yargılarından kaynaklı etkinin azaltılması amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 273). Ardından araştırmacılar dışında başka bir alan uzmanı da veri setinden rastgele seçtiği 10 kitap

üzerinde inceleme yapmıştır. Ortaya çıkan verilerin güvenilirliğini belirleyebilmek için Miles ve Huberman'ın (2019) önerdikleri formül (P (Uzlaşma Yüzdesi%) = $[Na$ (Görüş Birliği) / Na (Görüş Birliği) + Nd (Görüş Ayrılığı)] X 100) kullanılarak yapılan hesaplama sonucunda, inceleyiciler arası uyumun .90 olduğu tespit edilmiştir. Miles ve Huberman'a (2019) göre, kodlayıcı güvenirliliği için en az %80'lik bir uyum aranmalıdır. Araştırmanın kodlayıcı güvenirliliğine ilişkin sonuçları iç tutarlığın yüksek olduğunun önemli bir göstergesidir.

Bulgular

Araştırmanın veri setini oluşturan resimli çocuk kitaplarının türlerine, bu kitaplarıdaki resim-metin uyumuna, oyun-oyuncak kavramlarının ele alındıkları yere, oyun oynayan ana karakterlere, ana karakterin çocuk olduğu kitaplarda yetişkinlerin rollerine, çocuk karakterinin cinsiyetlerine ve özel durumlarına, metin kısımlarında yer verilen oyun alanlarına ve kendi oyuncakını yapmaya yönelik teşvik unsuru taşıyıp taşımadığına göre dağılımları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Oyun-oyuncak kavramlarının yer verildiği resimli çocuk kitaplarındaki dağılımlar

		f	%
	Resimli Çocuk Kitabı	29	70,73
	Öykü	7	17,07
Resimli Çocuk Kitaplarının Türlerine Göre Dağılımı (f=41)	Masal	1	2,44
	Roman	1	2,44
	Eğitim	2	4,88
	ABC Kitabı	1	2,44
Resim-Metin Uyumuna Göre Dağılımı (f=41)	Uyum Mevcut	36	87,80
	Uyum Mevcut Değil	5	12,20
Oyun-Oyuncak Kavramlarının Ele Alındıkları Yere Göre Dağılımı (f=41)	Metin ve Resim	33	80,49
	Metin	5	12,19
	Resim	3	7,32
Oyun Oynayan Ana Karakterlere Göre Dağılımı (f=41)	Çocuk Karakteri	24	58,54
	Hayvan Karakteri	10	24,39
	Hayvan ve Çocuk Karakteri	4	9,75
	Yetişkin ve Çocuk Karakteri	3	7,32
Ana Karakterin Çocuk Olduğu Kitaplarda Yetişkinlerin Rollerine Göre Dağılımı (f=9)	Birlikte Oyun Oynayan	5	55,6
	İzleyici Olan	2	22,2
	Başlatan ve Yöneten	1	11,1
	Oyunu Öğreten	1	11,1

Çocuk Karakterinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları (f=31)	Kız		15	48,4
	Erkek		16	51,6
Çocuk Karakterinin Özel Durumlarına Göre Dağılımları (f=31)	Özel Durumu Var	Hasta Çocuk	1	3,23
		Disfazik Çocuk	1	3,23
	Özel Durumu Yok	Görme Yetersizliği	2	6,45
			27	87,09
Metin Kısımlarında Yer Verilen Oyun Alanlarının Dağılımı (f=41)	Ev		4	9,8
	Okul		3	7,3
	Bahçe		10	24,4
	Park		4	9,76
	Boş Arsa		1	2,4
	Kumsal		2	4,9
	Orman		1	2,4
	Hastane Oyun Odası		1	2,4
	Mekân Belirtilmeyen		15	36,6
	Kendi Oyuncağını Yapmaya Teşvik Unsurunun Mevcudiyetine Göre Dağılım (f=41)	Teşvik Unsuru Mevcut		3
Teşvik Unsuru Mevcut Değil			38	92,7

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen kitapların büyük çoğunluğunun (%70,73) resimli çocuk kitapları olduğu, bunu öykü kitaplarının (%17,07) takip ettiği bulunmuştur. Masal, roman ve ABC türü kitapların ise en az (%2,4) sayıda olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın veri setini oluşturan resimli çocuk kitaplarında oyun ve oyuncakla ilgili olarak resim-metin işbirliği incelenmiş, kitapların %87,80'inde metin ile resim uyumuna yer verildiği, yani resimlerin metin içindeki oyun ve oyuncakla uyumlu ve bu oyun ya da oyuncakçı açıklar nitelikte çizildiği, buna karşılık %12,20'sinde ise metin içerisinde geçen oyun/oyuncakla ilgili resim uyumunun olmadığı görülmüştür.

Araştırma kapsamında incelenen resimli çocuk kitaplarının oyun ve oyuncak kavramlarını ele aldıkları yerlere göre dağılımı incelendiğinde de bu kitapların %80,49'unda oyun ve oyuncak kavramlarına ilişkin özelliklerin "hem metinde hem de resimde" yer aldığı, %12,19'unda "sadece metin içerisinde", %7,32'sinde ise "sadece resimde" oyun ve oyuncak kavramlarına yer verildiği saptanmıştır.

Resimli çocuk kitaplarında oyun oynayan karakterlerin dağılımına bakıldığında, "ana karakteri çocuk" olan ve çocukların oyun oynadığı kitapların oranı %58,54 olarak belirlenmiştir. Bunu sırasıyla %24,39 oranında "hayvan karakteri" içeren kitaplar, %9,75 oranında "hayvanların ve çocukların" ana karakterleri paylaştığı kitaplar ile

%7,32 oranında “yetişkinlerin ve çocukların” ana karakter olarak yer aldığı kitaplar izlemiştir.

Ana karakteri çocuk olan kitaplarda (f=24), yan karakter olarak yer alan yetişkinlerin (f=9), rollerine ilişkin dağılım incelendiğinde, kitapların %55,6’sında yetişkinlerin çocuklarla “birlikte oyun oynadıkları”, %22,2’sinde çocukların oyunlarını “izleyici” rolünü taşıdıkları, %11,1’inde oyunu “başlatan ve yöneten” kişiler oldukları ve kalan %11,1’inde de “oyunu öğreten” birey rolünü üstlendikleri belirlenmiştir. İncelenen kitaplarda yetişkinin rolüne ilişkin olarak belirlenen örnek cümleler şu şekildedir:

“Küçükken dört tekerli bisiklete binerdim ve büyük çocuklar gibi iki tekerli bisiklet sürmek isterdim.” (Sabretmeye Değer, sy. 9)

“Bayram günü çayına vardıklarında, kucaklarında rengârenk uçurtmalar, toplar, topaçlar, bisikletli çocuklar “uçurtma bayramı güzelmiş” dedi Zeyno. Babasıyla uygun bir açıklık buldular. Zeyno ile annesi uçurtmayı tuttular. Babası ipi çekerek koştı.” (Uçan Kaçan Bir Pijama Öyküsü, sy.43)

“Bir gün, yaramaz kız kardeşim, en sevdiğim kamyonumu kırdı. O kadar kızmıştım ki ona vurmak istedim! Babam kamyonumu birlikte tamir etmeyi önerdi. Bütün parçalardan yeni bir kamyon yapmak çok eğlenceliydi doğrusu.” (Sinirlerine Hâkim Ol, sy. 6-7)

“Ali ve dayısı şapkalarını hiç çıkarmadılar kumdan kale yaptılar. Denizde oyunlar oynadılar.” (Burun Tatilde, sy 17)

“Ali amca dokuz uçurtmanın kuyruğundan birer parça kesti. Elindeki bir parçayı da ekleyerek on parçadan yeni bir kuyruk yaptı.” (Uçurtmanın Yeni Kuyruğu, sy. 23)

“Büyükbaba Kartopu Savaşını 6-4 kazandı.” (Kar, sy. 27)

Araştırmamızın veri setini oluşturan resimli çocuk kitaplarında ana karakteri çocuk olan ve hayvanların veya yetişkinlerin yanında da yer alarak oyun oynayan çocukların cinsiyet dağılımları incelendiğinde %48,4’ünün kızlardan, %51,6’sının erkeklerden oluştuğu ve büyük bir kısmında cinsiyete uygun oyunlar tercih edildiği belirlenmiştir. Kitaplarda oyuncak bebek ile evcilik oynayan, bebeğine kıyafet diken kız çocuklarını; oyuncak araba ve top oyunları oynayan erkek çocuklarını görmek mümkündür. İncelenen kitapların sadece birinde yer alan erkek çocuk kahramanın oynadığı oyuncakın toplumsal cinsiyet kalıplarının dışında olduğu görülmüştür. Araştırmamızın veri setini oluşturan kitapların dördünde çocukların özel durumlarına yönelik içeriğe yer verildiği, bunların görme yetersizliği bulunan çocuk (%6,45), hasta çocuk (%3,23) ve disfazik çocuk (%3,23) karakterlerine sahip olduğu belirlenmiş, çocukların özel durumlarına uygun oyun ve oyuncak türlerine yer verildiği görülmüştür. Resimli çocuk kitaplarındaki oyun oynayan çocukların cinsiyetlerini / özel durumlarını yansıtan örnek cümleler şu şekildedir:

“Kâmil burada rahat rahat futbol oynayacağımızı düşünmüş ve gelirken yanında futbol topu getirmiş. (Levent Serisi/Süper Gizli Ajan, sy.32)

"Balkona elinde oyuncak bebeğiyle bir kız çıktı önce, sonra annesi geldi." (Uçan Kaçan Bir Pijama Öyküsü, sy.31)

"Yaren başını bir an kaldırınca beyaz atın kendisine doğru geldiğini gördü. Birden heyecanlandı ve oyuncak bebeği çitlerin ön tarafına düştti. O Yaren'in en sevdiği bebeğiydi." (Benim Atım Farklı, sy. 14)

"Ahmet, oyuncak bebeğini de yanına alıp evinden ayrılmak zorunda kaldı." (Kayıktaki Çocuk, sy. 5)

"Yiğit annesiyle birlikte hastanedeki oyun odasına geldiğinde çok şaşırılmıştı. Oyun odasında, bazı çocuklar boyama yapıyor, bazıları kağıtları yapıştiriyor, bazıları da anneleriyle birlikte kitap inceliyordu." (Hastane Arkadaşım, sy. 11)

"En sonunda Greg'i (Disfazik) elinden tuttu ve zekâ oyunları masasına doğru sürükledi. Greg domino oyununda çok yetenekliydi." (Greg'in Zaferleri, sy. 13)

İncelenen resimli çocuk kitaplarının metin kısımlarında çocukların %24,4 oranında en çok oyun oynadığı alanın, evlerinin yakın çevresindeki bahçeler olduğu belirlenmiş, bunu %9,8 ile evlerin ve aynı oranda parkların takip ettiği bulunmuştur. Araştırmanın veri setini oluşturan resimli çocuk kitaplarında %7,3 oranında okulların ve %4,9 oranında kumsalların, oyun alanları olarak yansıtıldığı görülmüş, %2,4 ile en düşük oranda rastlanan oyun alanlarının ise boş arsa, orman ve hastane oyun odası olduğu saptanmıştır. Buna karşın incelenen resimli çocuk kitaplarının %36,6'sında da mekân belirtilmediği görülmüştür. Metinlerde geçen oyun alanlarıyla ilgili örnek cümleler şu şekildedir:

"İki arkadaş bütün öğleden sonrayı bahçede geçirdi. Birbirlerini su tabancasıyla kovaladılar. Brrr, çok soğuk... Ama çok eğlenceliydi! Daha sonra da ısınmak için trampolinde kangurular gibi zıpladılar." (Jülyet'e Kardeş Geliyor, sy. 18)

"Ama en çok parkta mutlu olur Çomar arkadaşlarıyla kovalamaca oynar karanlık oluncaya kadar durmadan koşar, havlar!" (Yavru Köpek Çomar Kurbağa Çopar, sy. 9)

"Kısa sürede anaokulunu bahçesinde on uçurtma havalandı." (Uçurtmanın Yeni Kuşruğu, sy. 13)

"Kızgın kumların üzerinde seke seke yürürken futbol oynayan bir çocuk gördü. Kıvrık saçlı çocuk topu Ahmet'e attı. İki güzel kumsalda saatlerce top oynadı." (Kayıktaki Çocuk, sy. 33)

İncelenen resimli çocuk kitaplarında kendi oyuncasını yapmaya teşvik unsuru olup olmadığına bakılmış, kitapların %92,7'sinde teşvik unsuru olmadığı, sadece %7,3'ünde kendi oyuncaklarını yapmaları yönünde çocukları motive edici ifadelere yer verildiği belirlenmiştir. Bu kitaplara ilişkin alıntılar şu şekildedir:

"Onun için kıyafet dikerdim. Aynı oyuncak bebeklerime yaptığım gibi ama onunkiler biraz daha büyük olurdu." (Peki Ya Dinozorlar Hala Yaşasaydı?, sy. 6)

“Cebindeki kâğıtlardan bir gemi yapıp oturdu içine.” (Çok Hayal Kuran Çocuk, sy. 16)

“Küçük kız Ahmet’e gülümsedi, kâğıtlardan yaptığı origamileri gösterdi. Birlikte turna, kuğu, ejderha origamileri yaptılar, Ahmet çok eğlendi. (Kayıktaki Çocuk, sy. 37)

Araştırmaya dâhil edilen resimli çocuk kitaplarının metin kısımlarında yer verilen ve kitap karakterleri tarafından oynanan oyunların dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Resimli çocuk kitaplarının metin kısımlarında yer verilen ve kitap karakterleri tarafından oynanan oyunlar

Oyun Türü	Oyun Adı	f	%
Sembolik oyun	Evcilik	1	1,15
	Hayal gücünü kullanarak oynama	3	3,45
	Oyuncak hayvan, bebek ve arabalarla oynama	4	4,60
	Kukla ile oynama	1	1,15
	Gölge oyunu oynama	1	1,15
	Oyun küpleriyle oynama	1	1,15
Tek başına oyun	Top sektirme	5	5,75
	Sürpriz yumurtadan çıkan oyuncakla oynama	1	1,15
	Bisiklete binme	7	8,05
	Suda oynama	3	3,45
	Salıncakta sallanma	5	5,75
Kurallı oyun	Saklambaç oynama	5	5,75
	Domino oynama	1	1,15
	Langırt oyunu	1	1,15
	Yerden yüksek	1	1,15
	Körebe	1	1,15
	İstop	1	1,15
	Basketbol oynama	1	1,15
	Futbol oynama	3	3,45
Sek sek	1	1,15	

	Uçurtma uçurma	3	3,45
	Kumla oynama	5	5,75
	Top oyunları oynama	9	10,34
	Bisiklete binme	5	5,75
Birlikte oyun	Koşmaca yakalamaca, kovalamaca	5	5,75
	Su savaşı	2	2,30
	Karda oynama (Kar topu oyunları)	7	8,05
	Origami yapma	1	1,15
	Kızak kayma	2	2,30
	Çingirdak oyunu	1	1,15
	TOPLAM	87	100

*Kitapların bazılarında birden çok oyuna yer verildiği için analiz edilen toplam kitap sayısı (f=41) ile tabloda verilen oyunların frekansları toplamı birbirinden farklıdır.

Tablo 3'e göre araştırmaya dâhil edilen resimli çocuk kitaplarında yer verilen oyunların türlerine bakıldığında %12,64 oranında sembolik oyun; %24,14 oranında tek başına oyun; %17,24 oranında kurallı oyun ve %45,98 oranında da birlikte oyun türlerine yönelik oyunlar oynandığı ve isimleri belirtilen bu oyunların toplam frekansının f=87 olduğu bulunmuştur. Tablo detaylı incelendiğinde karakterlerin en fazla oynadığı oyunların başında, grup halinde oynadıkları top oyunlarının olduğu (%10,34), bunu birbirleriyle aynı orana sahip bisiklete binmenin ve kartopu oynamanın takip ettiği (%8,05) görülmüştür. Bu kitaplarda geçen oyunlara ilişkin alıntılar şu şekildedir:

"Kâmil burada rahat rahat futbol oynayacağımızı düşünmüş ve gelirken yanında futbol topu getirmiş." (Levent Serisi /Süper Gizli Ajan, sy.32)

"Bir gün Coci ve Kobi, Gebi'ye gittiler. Hey Gebi, biz oyun oynayacağız gelir misin? dediler. Tamam, diyen Gebi topunu alıp dışarı çıktı." (Paytak Penguenler İle Tanışalım, sy. 17)

"Karda oynanabilecek ne kadar oyun varsa hepsini oynadık." (Kar, sy.25)

"Nazlı ninenin torunları da sokakta kartopu oynayan çocukların arasına karışmıştı." (Nazlı Nine Yünleri Ne Yapacak?, sy.23)

"Deniz, Ali ve Yaprak'ı her zaman çocuk parkında görür. Birlikte salıncağa biner, kaydıraktan kayar ve kum havuzunda oynarlar." (Arkadaş, sy.6)

"Ali ve dayısı şapkalarını hiç çıkarmadılar kumdan kale yaptılar. Denizde oyunlar oynadılar." (Burun Tatilde, sy 17)

Araştırmamanın veri setini oluşturan resimli çocuk kitaplarının metin kısımlarında yer verilen ve kitap karakterleri tarafından oynanan oyuncakların dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Resimli çocuk kitaplarının metin kısımlarında yer verilen ve kitap karakterleri tarafından oynanan oyuncakların dağılımı

Oyuncak Türü	Oyuncak Adı	f	%
Yapı inşa oyuncakları	Oyun küpleri	1	1,82
	Kum kovası, kürek	5	9,09
	Sürpriz yumurta	1	1,82
Temsili oyuncaklar	Kâğıttan yapılan oyuncaklar (origami)	2	3,64
	Oyuncak ayı	2	3,64
	Oyuncak araba	1	1,82
	Su tabancası	1	1,82
	Oyuncak bebek	3	5,45
Duyu motor oyuncaklar	Top	8	14,55
	Kukla	1	1,82
	Kar kızağı	1	1,82
	Sek sek taşı	1	1,82
	Trambolin	1	1,82
	Domino	1	1,82
	Langırt	1	1,82
Hareket eden oyuncaklar	Bisiklet	6	10,91
	Uçurtma	4	7,27
	Kaydırak	4	7,27
	Salıncak	6	10,91
	Tahterevalli	5	9,09
TOPLAM		55	100

*Kitapların bazılarında birden çok oyuncuğa yer verildiği için analiz edilen toplam kitap sayısı (f=41) ile tabloda verilen oyuncakların frekansları toplamı birbirinden farklıdır.

Tablo 4 incelendiğinde araştırmamızın veri setini oluşturan resimli çocuk kitaplarının metin kısımlarında yer alan ve çocuklar tarafından oyunlar içerisine katılan oyuncakların türlerine göre dağılımlarına bakıldığında %12,73'ünün yapı-inşa oyuncakları; %16,37'sinin temsili oyuncaklar; %25,45'inin duyu-motor oyuncakları ve %45,45'inin de hareket eden oyuncaklar kategorilerine sahip oldukları bulunmuş ve isimleri belirtilen bu oyuncakların toplam frekansının f=55 olduğu saptanmıştır. Tablo detaylı incelendiğinde karakterlerin en fazla oynadığı oyuncuğun top olduğu (%14,55), bunu birbirleriyle aynı orana sahip bisiklet ve salıncuğun takip ettiği (%10,91) görülmüştür. İncelenen kitapların metin kısımlarında geçen oyuncaklara ilişkin alıntılar şu şekildedir:

"Memo ile Zeyno uçurtma uçurdular, top oynadılar. Her yıl bu güzel bayramda buluşmak üzere ayrıldılar." (Uçan Kaçan Bir Pijama Öyküsü, sy.51) "Kızgın kumların üzerinde seke seke yürürken futbol oynayan bir çocuk gördü. Kıvrıkcık saçlı çocuk topu Ahmet'e attı. İkisi güzel kumsalda saatlerce top oynadı." (Kayıktaki Çocuk, sy. 33)

"Önünde pırl pırl bir bisikleti sürüyordu." (Yavru Köpek Çomar Kurbağa Çopar, sy. 17)

"Parkta bisikletlerine biner ve yarış yaparlar." (Arkadaş, sy. 10)

"Defne için çok yorucu bir gündü. Parkta bütün gün oynamıştı. Salıncakta ters sallanmış, kaydıraktan ters kaymış, tırmanma parmaklıklarından ters asılmıştı." (Ama Ben Saçlarımı Sevdiğim, sy. 4)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada resimli çocuk kitaplarında yer alan, çocukların gelişimlerinde etkin, kalıcı öğrenmelerinde önemli katkılara sahip olan oyun ve oyuncak kavramlarının varlığı ve nitelikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma kapsamına dâhil edilen kitapların türlerine göre dağılımları incelendiğinde büyük çoğunluğunu resimli çocuk kitaplarının oluşturduğu görülmüştür. Erken dönemdeki çocukların okudukları ya da kendilerine okunan kitapların, resimli kitaplar olduğunu ve bunların yaygın olarak kullanılan çocuk edebiyatı türleri arasında yer aldığını ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır (Gönen, Uludağ, Tanrıbuyurdu ve Tüfekçi, 2014; Kırmızı, 2019; Özcan 2020). Edebiyat alanına ait ilk ve önemli deneyimleri yaşadıkları örnekler olan çocuk kitaplarının, çocukların yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanmaları (Tuğrul ve Feyman, 2006), bütünsel gelişimlerinde önemli yere sahip olan oyun ve oyuncakların da çocuk kitaplarının içeriğine dahil edilmeleri, çocuklar açısından düşünüldüğünde oldukça önemli ve hassas konular arasında yer almaktadır (Toran ve Dilek, 2017). Bundan dolayı araştırmaya dâhil edilen bütün kitapların oyun ve oyuncak kavramlarını taşıyor olmaları, çalışmanın ana unsuru olarak düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında incelenen resimli çocuk kitaplarında çoğunlukla ana karakter olarak çocuklara yer verilmiştir. Bu durum alanyazında vurgulanan ifadelerle desteklenmekte, Kıbrıs (2010) çocuk kitaplarında yer alan karakterlerin masal ve masalımsı eserler bir yana, gerçek ya da gerçeğe uygun kişilerden seçilmesi gerektiğini ifade etmekte; Tür ve Turla (1999) da çocuğun kendi yaşadığı duyguları ya da davranışları kitap karakterlerinde kolaylıkla bulabilmesi ve olumlu anlamda daha kolay etkilenmesi için çocuk kahramanlara yer verilmesinin altını çizmektedir. Araştırmaya dahil edilen kitaplarda oyun oynayan ana karakterler arasında çocukların ilk sırada yer alması, belirtilen ifadelerle örtüşmekte, bunu hayvan karakterleri takip etmektedir. Edebî işlevinin yanı sıra eğitici rolüyle de ön plana çıkan çocuk kitaplarında hayvan karakterler, çocukların dikkatlerini çekmesi ve doğru davranışları öğrenmelerinde rehberlik etmeleri yönüyle önem taşımaktadır (Barker, 2005; Uğurlu, 2013; Yılmaz, 2016).

Ana karakterin çocuk olduğu resimli kitaplarda yer alan yetişkinlerin rolleri incelendiğinde çocuklarla birlikte oyun kuran ya da oyuncakla oynayan yan karakter olarak, ilk sırada yer aldıkları bulunmuştur. Çok az sayıdaki kitapta da olsa yetişkinlerin oyunu çocuklara öğreten, başlatan rollerinde olduğu görülmüştür. Kıрман (2019) ve White'ın (2012) yaptığı çalışmalarda da yetişkinlerin oyundaki rolleri birlikte oynama, liderlik, izleme olarak belirlenmiş, sonuçlar çalışmamızla uyumlu bulunmuştur.

İncelenen çocuk kitaplarındaki metinlerde ve resimlerde çocukların en çok oyun oynadığı alanın evin yakın çevresindeki bahçeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Park ve okul bahçeleri de çocukların en çok oyun oynadıkları yerler arasındadır. Kitaplarda az da olsa kumsalda oynanan oyunlara yer verildiği görülmüştür. Alanyazındaki çalışmalarda da (Erdal, 2016; Kıрман, 2019) okul bahçesi ve ev ortamlarının, incelenen kitaplarda yer alan oyun alanları olarak belirlendiği görülmüş, çalışmayı destekler nitelikte olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada, oyun-oyuncak kavramına yer verilen kitapların çok az bir kısmında çocuğu kendi oyuncuğunu yapmaya yönlendirme unsurlarına rastlanmıştır. Gelişen teknoloji ve değişen yaşam şartları içerisinde özellikle büyük şehirlerde yaşayan çocukların oyuncuğa erişimi, ekonomik nedenlere bağlı olacak şekilde, satın alınarak sağlanmakta, bu da yaratıcılık ve hayal gücü açılarından üst düzeyde olan erken dönem çocuklarının, kendi yeteneklerini sınırlandırmaktadır. Küçük yerleşim bölgelerindeki çocuklar ise kendi oyuncaklarını yapabilmekte, bunun için evdeki eski malzemeleri ya da tarla, bahçelerindeki çeşitli toprak, tahta ve otları kullanabilmekte ve oyunlarında bu materyallere yer verebilmektedirler (Aşlışen, 2019a; Aşlışen, 2019b). Çocuk kitaplarında ise günümüz şartları göz önüne alınarak çocukların kendi oyuncaklarını yapmaya teşvik unsuruna yer verilmediği görülmüş, ancak yaşanan çevrede üretmenin gerek gelişimsel ve gerekse manevi doyum sağlama açılarından, ulaşılabilirliği ve önemi tartışılmaz olan kitaplarda yer alması gereken önemli bir konu olduğu düşünülmüştür.

Araştırma kapsamında incelenen kitapların büyük bir kısmında cinsiyete uygun oyun ve oyuncakların tercih edildiği belirlenmiştir. Yağan Güder ve Alabay'ın (2016) 3-6 yaş arasındaki çocukların oyuncak tercihlerini toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından inceledikleri araştırmalarında, kız çocuklarının en çok çay seti, dikiş seti ve kız bebek gibi oyuncakları; erkek çocukların ise en çok araba, sürat motoru, kamyon, iş makinesi ve tamir seti gibi oyuncakları tercih ettiklerini tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Ashton (1983) da gerçekleştirdiği çalışmada, çocukların kitaplarda geçen oyuncaklara yönelik algılarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiği, aynı zamanda da çocukların kitap tercihlerinin yine kitaplarda yer alan oyuncaklarla oynanabilecek oyunlara göre farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular, araştırmamızda cinsiyete uygun oyuncakların tercih edildiği yönündeki alıntı cümlelerle de uyumluluk göstermekte ve benzer sonuçlar taşımaktadır.

Bu çalışmaya dâhil edilen çocuk kitaplarının metin kısımlarında yer verilen oyunlar da incelenmiş, bunlar arasında top oyunlarının, karda oynanan oyunların ve bisiklete binmenin diğer oyunlara göre ön sıralarda yer aldığı saptanmıştır. Genel olarak oyun türlerine bakıldığında ise birlikte oynanan oyunların ilk sırada olduğu, bunu tek başına oyunların ve kurallı oyunların takip ettiği belirlenmiştir. Çocuğun en önemli uğraşı olarak kabul edilen oyun, yaşa ve gelişim alanlarına uygun olarak ulaşılabilirlik, sadelik, çok yönlülük, süreklilik, katılımcılık, fonksiyonellik ve keyif vericilik (Scarlett, 2015; Tuğrul, 2015) özelliklerine sahip olmalıdır. Bu doğrultuda araştırmanın veri setini oluşturan resimli çocuk kitaplarında yer alan oyunların bu niteliklere sahip, grup içerisinde sosyalleşmeyi destekleyen, kolay ulaşılabilen malzemelerle oynanan ve hatta işbirliği, paylaşma, yardımlaşma, sıra bekleme gibi değerleri içerisinde barındıran oyun türlerini kapsayan içeriklere sahip oldukları, bu bulguların alanyazını destekler nitelikte olduğu saptanmıştır.

Oyunlar için araç konumunda olan ve çocuk oyunlarının ayrılmaz parçası kabul edilen oyuncaklar, çocukların sosyal ve bilişsel becerilerini geliştiren vazgeçilmez materyaller olarak kabul edilmekte (Blakemore ve Centers, 2005; Tomopoulos, Dreyer, Tamis-LeMonda, Flynn, Rovira ve Tineo, 2006), çocukların oyun tercihleri ve oyun temaları üzerinde de önemli bir yer edinmektedirler (Kim, 2002). Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda birbirinden farklı oyuncakların da yer aldığı görülmüş, bunlar içerisinde en çok rastlanılan oyuncakların top, bisiklet ve salıncak olduğu belirlenmiştir. Geçmişten günümüze kadar olan süreçte çocuk oyuncakları denildiğinde akla ilk gelenler arasında yerini koruyan bu oyuncakların, çocuk kitaplarında da yüksek oranda yer alması, yaşla örtüşen bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Genel olarak hareketli/hareket içeren oyuncakların daha yoğun yer almasının aksine yapı inşa türü oyuncakları içeren kurgunun, kitaplarda az sayıda bulunması, günümüz teknoloji çağının bir sonucu olarak düşünülmektedir. Oysa yapı inşa oyuncakları, çocukların yaratıcılık, hayal gücü, üretkenlik, inovatif düşünce becerilerinin gelişimini destekleyen, bilişsel, sosyal-duygusal, motor gelişim alanlarının da desteklenmesinde önemli katkılar sunan oyuncaklar arasında yer almakta (Dilek, 2017; Zengin ve Yayan, 2017) ancak bu önem resimli çocuk kitaplarında az sayıda vurgusuyla değerini tam yansıtamamaktadır.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan ve çocukların gelişimleri ve öğrenmeleri üzerinde önemli katkılar sunan oyun ve oyuncak kavramlarının varlığının ve niteliklerinin incelendiği bu çalışma 2015-2020 yılları arasında Türkçe basılmış veya Türkçeye çevrilmiş, erken dönem çocuklarına hitap eden ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Güvenevler Çocuk Kütüphanesi'ndeki 41 resimli çocuk kitabıyla sınırlı tutulmuştur. İleride yapılması planlanan çalışmalarda yıl aralığının genişletilmesi, farklı illerin çocuk kütüphanelerinden örneklem seçilmesi ve bunlara ek olarak resimli çocuk kitaplarında oyun ve oyuncak aracılığıyla kültürel öğelerin aktarımına ilişkin ilave verilerin toplanması önerilerimiz arasında yer almaktadır. Ayrıca çocuk edebiyatı eserlerini üreten yazarların ve bu eserleri yayınlayan yayınevlerinin, çocukların gelişiminde önemli bir yeri olan oyun ve oyuncakların etkilerini göz önünde bulunduracak eser-

ler üretmeleri, bu eserlerde yetişkinlerin çocuklarıyla birlikte oynadığı oyunlara daha fazla yer vermeleri önerilebilir. Resimli çocuk kitaplarında oyun ve oyuncak kavramlarının dikkatli seçimi, çocukları bu alanda bilinçlendirecek, bu sayede arkadaşlık, birlikte yaşam becerileri, kurallara uyma ve saygı gösterme, paylaşma, işbirliği kurma, sıra bekleme, seçim yapma, tercih etme, problem çözme, inovatif düşünme ve dahası yaşama dair pek çok becerinin gelişimine katkı sağlanmış olacaktır.

Kaynakça

- AKAROĞLU, E. G., ve Dereli, E. (2012). Okul öncesi çocukların görsel algı eğitimlerine yönelik geliştirilmiş eğitici oyuncakların çocukların görsel algılarına etkisi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 4(1), 201-222.
- ASHTON, E. (1983). Measures of play behavior: The influence of sex-role stereotyped children's books. *Sex Roles*, 9(1), 43-47.
- ASLIŞEN, S. (2019a, 22 Mayıs). Çocuğun oyun dünyası. *Ardeşenin Sesi*, Sayı: 5132, s. 1.
- ASLIŞEN, S. (2019b, 07 Ağustos). Çocuklarla çocukça oynamaya var mısınız?. *Ardeşenin Sesi*, Sayı: 5195, s. 1.
- AVCU, A. U. (2015). 0-2 yaş bebeği olan annelerin oyuncak tercihlerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 37-46.
- BARKER, K. (2005). Animal Stories. *International Encyclopedia of Children's Literature* Peter Hunt (Ed.). New York & London: Routledge Taylor and Francis e-Library: 279-293.
- BARNİTZ, J. G., Gipe, J. P., ve Richards, J. C. (1999). Linguistic benefits of literature for children's language performance in teacher education contexts. *Te Reading Teacher*, 52, 528-531.
- BAŞ, B. ve Ucuzsatar, N. (2020). Okul öncesi çocuk kitaplarındaki hayvan karakterlerin geliştirilme yolları açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(1), 336-353.
- BEKMEZCİ, H., ve Özkan, H. (2015). Oyun ve oyuncuğun çocuk sağlığına etkisi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 5(2), 81-87.
- BENCİK KANGAL, S., Karaaslan, A., ve Arslan, S. (2018). Okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarında yer alan baba figürünün incelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 18-31.
- BİANQUİN, N., ve Sacchi, F. (2017). More than just pictures: Using picture books to broaden young learners' disability understanding. *Proceedings*, 1(890), 1-10. doi:10.3390/proceedings1090890
- BLAKEMORE, J. E. O., ve Centers, R. E. (2005). Characteristics of boys' and girls' toys. *Sex Roles*, 53, 619-633.
- BURDETTE, H. L., ve Whitaker, R. C. (2005). Focusing on free play benefits in children's development. *Nemours Foundation Children's Health News*. Retrieved September 30.
- BÜYÜKALAN, F. S., ve Harmankaya, T. (2019). Ödüllü resimli çocuk kitaplarında çocuk haklarının incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(1), 769-791.

- CAN, D. T. (2014). *Çocuk edebiyatı giriş*. Eğitim Yayınevi.
- CIĘCIERSKÍ, L., Nageldinger, J., Bintz, W. P., ve Moore, S. D. (2017). New Perspectives on Picture Books. *Athens Journal of Education*, 4(2), 123-136.
- ÇOBAN, B., ve Nacar, E. (2006). *Okul öncesi eğitimde eğitsel oyunlar: Oyunlar-rontlar-saymacalar-şirler* (HM Şahin, Ed.). Nobel Yayıncılık.
- DEDEOĞLU, H., İnce, N. B., ve Ünlü, A. U. (2021). Türkiye’de yayımlanmış resimli çocuk kitapları üzerine kültürel bir analiz. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 561-576.
- DEMİRCAN, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-27.
- DİLEK, A. (2017). The examination of toys used in illustrated children’s books/Resimli hikaye kitaplarında yer alan oyuncakların incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 81.
- ERDAL K. (2016). Oyun ve oyuncakların çocuk kitaplarındaki yeri. *Uluslararası Hakemli İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*.64-72.
- GALYER, K. T., ve Evans, I. M. (2001). Pretend play and the development of emotion regulation in preschool children. *Early Child Development and Care*, 166(1), 93-108.
- GİNSBURG, K. R. (2007). The Importance of Play in Promoting Healthy Child Development and Maintaining Strong Parent-Child Bonds. *American Academy of Pediatrics*, 119(1), 182-191.
- GRAHAM, M. J. (2000). *A picture (book) is worth a thousand words. Paper presented at the Annual Meeting of the National Council of Teachers of English, Milwaukee, WI.* <http://files.eric.ed.gov.proxy.lib.uni.edu/fulltext/ED450343.pdf>
- GÖĞÜŞ, C. (2011). *Çocuk Oyunları ve Demokrasi VIII. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Basılmamış Bildiri Metni*.
- GÖNEN, M. (1989). Oyuncak ve kitabın çocuğun gelişimi açısından önemi. *Eğitim ve Bilim*, 13(74).
- GÖNEN, M. (2013). *Cumhuriyet öncesi ve cumhuriyet döneminde okul öncesi çocuk edebiyatı*. M.Gönen (Ed.), Çocuk edebiyatı (s. 15-31) içinde. Eğiten Kitap.
- GÖNEN, M., Uludağ, G., Tanrıbuyurdu, E. F., ve Tüfekçi, E. (2014). 0-3 yaş çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarının özelliklerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-1).
- GÜZELYURT, T. (2020). Okul öncesi dönemde cinsel eğitim ve istismar: çocuk kitaplarına yönelik bir inceleme. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 4(1), 54-69.
- HASKİNS, C. (2008). Power Picture Books: Tools For Teaching Peace. *Montessori Life: A Publication of The American Montessori Society*, 20(4), 32-37.
- HİROSE T, Koda N, Minami T. (2012). Correspondence between children’s indoor and outdoor play in Japanese preschool daily life. *Early Child Dev Care*.182(12):1611-22
- HUIZANGA, J. (2013). *Homo ludens* (Çev. M. A. Kılıçbay). Ayrıntı Yayınları.
- İRİNA V. ve Jan H.(2006). *Computer play, young children and the development of higher order thinking: Exploring the possibilities*. Hasan HM, Whymark G, Findlay J, editors. Transformational tools for the 21 st century. Eveleigh, NSW: Knowledge Creation Press.
- İPEK YÜKSELEN, A. (2019). Yaş Gruplarına göre Çocuk Kitapları. M. Gönen, (Ed.), Çocuk Edebiyatı (5. Baskı) içinde (57-75). Eğiten Kitap.

- JONES M. (2001). *Oyun ve çocuk*, Çev. Çayır, A. Kaknüs yayıncılık.
- KENNEDY-BEHR, A., Rodger, S., ve Mickan, S. (2015). Play or hard work: unpacking well-being at preschool. *Research in developmental disabilities*, 38, 30-38.
- KIRMAN, A., ve Çetin, Z. (2016). Dünyada ve Türkiye’de Erken Çocukluk Dönemine Yönelik Oyuncak Kütüphaneleri Çalışmaları. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 249-260.
- KIRMAN, A. (2019). Çocuk kitaplarında oyun ve oyuncak kavramının incelenmesi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- KIBRIS, İ. (2010). Çocuk edebiyatı. Kök Yayıncılık.
- KİM, M. (2002). Parents’ perceptions and behaviors regarding toys for young children’s play in Korea. *Education*, 122 (4), 793-807.
- LENAKAKİS A, Howard JL, Krystalia F. (2018). Play and inclusive education: Greek teachers’ attitudes. *Eur J Spec Educ Res*. 3(3):129–165.
- LİLLARD, A. S., Lerner, M. D., Hopkins, E. J., Dore, R. A., Smith, E. D., ve Palmquist, C. M. (2013). The impact of pretend play on children’s development: A review of the evidence. *Psychological Bulletin*, 139(1), 1-34.
- MİLES, M. B. ve Huberman, A. M. (2019). Genişletilmiş bir kaynak kitap nitel veri analizi. (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev. ed.). Pegem Akademi.
- NEAL, J. C., ve Moore, K. (1992). The very hungry caterpillar meets Beowulf in secondary classrooms. *Journal of Reading*, 35(4), 290-296.
- NWOKAH, E., Hsu, H. ve Gulker, H. (2013). The use of play materials in early intervention: the dilemma of poverty. *American Journal of Play*, 5(2), 187-218.
- OLNESS, R. (2007). *Using literature to enhance content area instruction: A guide for K-5 teachers*. Newark, DE: International Reading Association.
- ONUR, B. (2010). *Oyuncaklı dünya*. İmge Kitabevi.
- OYUNCAKLAR Hakkında Yönetmelik, (31 Ekim 2013, Perşembe), Resmî Gazete. Sayı:28807, 1-12.
- ÖZCAN, K. (2020). Tübitak’ın Yayımladığı Sorun Odaklı Çocuk Kitaplarının Biçim-İçerik Ve Okunabilirlik Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- ÖZDEMİR, A. A. ve Ramazan, O. (2012). Oyuncak Çocuk, Anne ve Öğretmen Bakış Açısı. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi (Uluslararası E-Dergi)*, 2, 2-16.
- OĞUZKAN, Ş. ve Avcı, N. (2000). *Okul öncesinde eğitici oyuncaklar*. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- PEHLİVAN, H. (2012). *Oyun ve öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- PİAGET, J. (1999). *Play, Dreams and Imitation in Childhood*. London: Routledge and Paul.
- SARACHO, O. N., ve Spodek, B. (2010). Parents and children engaging in storybook reading. *Early Child Development and Care*, 180 (10), 1379-1389.
- SCARLETT, W. G. (2015). *The sage encyclopedia of classroom management*. SAGE Publications.
- STEBLER, M. Z. (2012). Yaş gruplarına göre çocuk kitapları. T. Şimşek (Ed.), *Kurandan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı* (s. 132-144). Grafiker Yayınları.

- STEİNER, F.S. (2008). Teaching About Peace Through Children's Literature. *Journal of Peace Education and Social Justice*, 2 (2), 229-244.
- SUİTS, B. (2012). *Çekirge Oyun, Yaşam ve Ütopya*. Ayrıntı Yayınları.
- ŞİRİN, S. (2011). *Anaokuluna devam eden beş yaş grubu çocuklara sayı ve işlem kavramlarını kazandırmada oyun yönteminin etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- ŞİRİN, M. R. (2007). *Çocuk edebiyatı kültürü (okuma alışkanlığı ve medya sarmalı)*. Kök Yayıncılık.
- TANJU, E.H. (2010). Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığına Genel Bir Bakış. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 6(21): 30-39. ISSN: 1303-0256
- TEKEREK, N. (2006). Oyun kavramından dramaya dramadan dramatik eğitime *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 22:2006 • ISSN: 1300-1523, 50.
- TORAN, M., ve Dilek, A. (2017). Çocuklar ve kitaplar: Piaget'nin oyun kuramına göre bir değerlendirme. *Yaşadıkça Eğitim*, Cilt 31, Sayı 1, Yıl 2017, s. 41-54.
- TOMOPOULOS, S., Dreyer, B. P., Tamis-LeMonda, C., Flynn, V., Rovira, I., Tineo, W. (2006). Books, toys, parent-child interaction, and development in young latino children, *Ambulatory Pediatrics*, 6(2):72-78.
- TUĞRUL, B., ve Feyman, N. (2006). Okul öncesi çocukları için hazırlanmış resimli öykü kitaplarında kullanılan temalar. *Yayına Hazırlayan: Sedat Sever. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi*, 2, 4-6.
- TUĞRUL, B. (2015). Oyunun gücü, Ayşe Belgin Aksoy (Ed.) Okul öncesi eğitimde oyun içinde (s.9-30). Amaç CS Yayıncılık.
- TÜR, G. ve Turla, A. (1999). *Okul öncesinde çocuk edebiyat ve kitap*. YaPa.
- TÜRK DİL KURUMU, (2011), *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- UĞURLU, S. B. (2013). Resimli çocuk kitaplarında hayvan karakter kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, 8(4).
- USLU, E. M. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk kitaplarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 16(2), 251-264.
- WHITE R. (2012). The power of play: A research summary on play and learning. Minnesota Children's Museum.
- YAĞAN GÜDER, S., ve Alabay, E. (2016). 3-6 Yaş Arasındaki Çocukların Oyuncak Tercihlerinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 91-111.
- YAVUZER, H. (1984). *Çocuk Psikolojisi*. Altın Kitaplar.
- YILDIRIM, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Onbirinci Baskı). Seçkin Yayınevi.
- YILMAZ, O. (2016). Kurgusal nitelikli çocuk kitapları ve karakter eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(3), 311-325.
- ZENGİN, M., ve Yayan, E. H. (2017). 3-6 yaş çocukların oyuncak kullanımına ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 5(2), 1-12.